Araştırma
Research
Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry 2026; 18(Suppl 1):485-504
doi: 10.18863/pgy.1971459

Seks Pozitiflik Ölçeği: Türkçe'ye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Sex Positivity Scale: Turkish Adaptation, Validity, and Reliability Study

Yunus Kara[1], Ece Parlak Ünlü[2]

[1]Sinop Üniversitesi, Sinop
[2]Bartın Üniversitesi, Bartın

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada, Belous ve Schulz tarafından geliştirilen Seks Pozitiflik Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.
Yöntem: Araştırmaya 505 katılımcı dahil edilmiştir. Yapı geçerliğini incelemek amacıyla 300 katılımcının verileriyle Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA), bağımsız 205 katılımcının verileriyle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık Cronbach alfa ve McDonald's omega; yakınsak geçerlik Bileşik Güvenirlik (CR) ve Ortalama Açıklanan Varyans (AVE); ayrışma geçerliği ise Fornell–Larcker ölçütü ve Heterotrait–Monotrait oranı (HTMT) ile değerlendirilmiştir.
Bulgular: AFA sonucunda elde edilen üç faktörlü yapı toplam varyansın %62,74'ünü açıklamış ve DFA ile desteklenmiştir ($\chi^2(296) = 485,24$, $\chi^2/sd = 1,64$, CFI = .965, TLI = .958, RMSEA = .048, SRMR = .042). Standartlaştırılmış faktör yükleri .35–.98 arasında değişmiştir. Toplam puan için Cronbach alfa .955, McDonald's omega .952; alt boyutlar için bu katsayılar sırasıyla .894–.920 ve .891–.913 arasında bulunmuştur. CR değerleri .852–.915, AVE değerleri .536–.683 ve HTMT değerleri .436–.592 arasında değişmiştir.
Sonuç: Ölçeğin Türkçe formunun, seks pozitifliğin Türkiye bağlamında araştırılmasında kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu düşünülmektedir.
Anahtar sözcükler: Cinsellik, seks pozitiflik, toplumsal cinsiyet, ölçek uyarlama, geçerlik, güvenirlik, faktör analizi

ABSTRACT

Objective: The present study aimed to adapt the Sex Positivity Scale, developed by Belous and Schulz into Turkish and evaluate its psychometric properties.
Method: A total of 505 participants were included in the study. To examine construct validity, Exploratory Factor Analysis (EFA) was conducted using data from 300 participants, while Confirmatory Factor Analysis (CFA) was performed on an independent sample of 205 participants. Internal consistency was assessed using Cronbach's alpha and McDonald's omega; convergent validity was evaluated using Composite Reliability (CR) and Average Variance Extracted (AVE); and discriminant validity was examined using the Fornell–Larcker criterion and the Heterotrait–Monotrait ratio (HTMT).
Results: EFA revealed a three-factor structure explaining 62.74% of the total variance, which was supported by CFA ($\chi^2(296) = 485.24$, $\chi^2/df = 1.64$, CFI = .965, TLI = .958, RMSEA = .048, SRMR = .042). Standardized factor loadings ranged from .35 to .98. For the total scale score, Cronbach's alpha was .955 and McDonald's omega was .952, while the corresponding coefficients for the subscales ranged from .894 to .920 and from .891 to .913, respectively. CR values ranged from .852 to .915, AVE values from .536 to .683, and HTMT values from .436 to .592.
Conclusion: The Turkish version of the scale is considered a valid and reliable instrument for assessing sex positivity in the Turkish context.
Keywords: Sexuality, sex positivity, gender, scale adaptation, validity, reliability, factor analysis

Yazışma Adresi / Address For Correspondence: Ece Parlak Ünlü, Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Bartın, Türkiye **e-mail:** ecprlk@gmail.com
Geliş tarihi/Received: 15.06.2026 | **Kabul tarihi/Accepted:** 10.10.2026

Giriş

Cinsellik; biyolojik, psikolojik, sosyal, kültürel ve kişilerarası boyutları bulunan, yaşamın tüm gelişim dönemleriyle ilişkili temel bir olgudur (Macleod ve McCabe 2020). Yalnızca üreme organları ve cinsel davranışlarla sınırlı olmayan cinsellik; bireylerin duygularını, değerlerini, inançlarını, kişilik özelliklerini, tutumlarını ve içinde yaşadıkları toplumsal yapıyı yansıtır. (Bozdemir ve Özcan 2011, Yılmaz Esencan ve Kızılkaya Beji 2015). Cinsel kimlik, toplumsal cinsiyet rolleri, cinsel yönelim, erotizm, haz, yakınlık ve üreme gibi boyutları kapsayan bu yapı; duygu, düşünce, arzu ve fantezilerin yanı sıra toplumsal roller ve ilişkiler içinde deneyimlenir (WHO 2006). Bu nedenle cinsellik, bireyin fiziksel, ruhsal ve sosyal iyilik hâlinin ayrılmaz bir bileşeni olarak kabul edilir (Dodd 2020).

Cinselliğin bütüncül iyilik hâliyle ilişkisi, cinsel sağlık kavramını yalnızca hastalık ya da işlev bozukluğunun bulunmamasıyla sınırlı olmayan bir çerçeveye taşır. Cinsel sağlık; bireylerin şiddet, zorlama ve ayrımcılıktan uzak, güvenli, saygılı ve haz içeren cinsel deneyimler yaşayabilmesini ve cinsel haklarının korunmasını gerektirir (WHO 2010). Cinsel sağlıktaki bozulmalar bireyin fiziksel ve ruhsal sağlığını etkilediği gibi aile ve toplum sağlığı üzerinde de olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir (Zeren ve Gürsoy 2018). Bununla birlikte cinselliğe ilişkin tutum ve deneyimler yalnızca bireysel özelliklerle değil; din, gelenek, toplumsal normlar ve kültürel kabullerle de şekillenir. Özellikle muhafazakâr toplumlarda cinselliğin evlilikle sınırlandırılması; mastürbasyon, doğum kontrolü, eşcinsellik ve evlilik dışı cinsel ilişkiler gibi konuların suçluluk, utanç, günah ve ahlaki uygunsuzlukla ilişkilendirilmesine yol açabilmektedir (McCarthy 2015, Heinemann ve ark. 2016).

Cinselliğin baskılanması veya konuşulamaz bir alan olarak görülmesi, aile, okul ve din gibi toplumsal kurumlar aracılığıyla yeniden üretilebilmektedir (Titov 2018). Türkiye'de de cinselliğin çoğunlukla mahrem ve tabu kabul edildiği; aile içinde, eğitim sisteminde ve farklı toplumsal ortamlarda cinselliğin açık biçimde konuşulmasına yönelik geleneksel sınırlılıkların sürdüğü belirtilmektedir (Civil ve Yıldız 2010, Torun ve ark. 2011). Cinsellik çoğu zaman bireylerin kendi başlarına öğrenmeleri beklenen bir alan olarak değerlendirilmekte; bu durum güvenilir bilgiye erişimi ve cinselliğe ilişkin açık iletişimi güçleştirmektedir (Kahraman ve ark. 2021, Koca Özdemir ve Buran 2023). Toplumun birey üzerindeki kolektif beklentilerinin güçlü olduğu kültürel yapılarda cinselliğe ilişkin tutumlar; ayıp, edebe aykırılık, mahremiyetin ihlali veya kutsal değerlere saygısızlık söylemleri üzerinden yeniden üretilebilmektedir (Kağıtçıbaşı 2010). Dolayısıyla cinselliğin yalnızca risk, hastalık veya işlev bozukluğu üzerinden değil; özerklik, haklar, haz, iletişim ve çeşitlilik temelinde değerlendirilmesinin önemine işaret eder.

Bu gereksinime yanıt veren seks pozitif yaklaşım, cinselliği insan çeşitliliğinin olağan ve değerli bir boyutu olarak ele alan kapsayıcı bir kuramsal çerçeve sunmaktadır. Seks pozitif yaklaşım; farklı cinsel kimlikleri, cinsel yönelimleri, cinsiyet sunumlarını ve cinsel davranışları dikkate almasının yanı sıra cinsel sağlık hizmetlerine erişim, cinsel yolla aktarılan enfeksiyonlara ilişkin farkındalık ve cinsel sağlık ve üreme sağlığı eğitimi gibi alanları da kapsar. Seks pozitifliğin temelinde, her bireyin kendi bedeni üzerinde söz sahibi olduğu ve bedensel özerkliğin koşulsuz biçimde tanınması gerektiği kabulü yer almaktadır (Nagoski 2019). Bununla birlikte kavram; bireyin kendi cinselliğine ilişkin tutumlarının yanı sıra başkalarının cinsel tercih ve özelliklerine yaklaşımını, cinsellik hakkında iletişim kurabilmesini ve cinsel sağlıkla ilgili bilgi ve sorumluluklarını da içermektedir (Belous ve Schulz 2024).

Seks pozitiflik, bireylerin cinsellik ve cinsel davranışlardaki farklılıklara karşı açık, iletişimsel ve kabul edici bir tutum benimsemelerini ifade eder (Williams ve ark. 2013). Bu yaklaşım, kişisel ve kültürel anlamların ve cinsel tercihlerin çeşitliliğini kabul ederek cinselliği bireysel ve toplumsal düzeyleri içeren çok boyutlu bir perspektifle değerlendirmektedir (Popovic 2006). Seks pozitif yaklaşımın; bireylerin cinselliğe ilişkin inançlarını ve mitlerini sorgulamalarına, kendi cinselliklerini güvenli biçimde keşfetmelerine, doğru bilgiye ulaşmalarına ve cinsel özerkliklerini geliştirmelerine katkı sağlayabileceği belirtilmektedir. Bu yönüyle yaklaşım, bireysel düzeyde ruhsal, biyolojik ve tıbbi sağlığın korunmasına; toplumsal düzeyde ise cinsel sağlığın ve halk sağlığının güçlendirilmesine yönelik önemli bir çerçeve sunar (Popovic 2006, Belous ve Schulz 2024).

Seks pozitifliğin kuramsal olarak çok boyutlu bir yapı şeklinde ele alınmasına karşın, bu yapının ölçülmesine yönelik araçlar sınırlıdır. Bu doğrultuda Belous ve Schulz (2024), bireylerin seks pozitiflik düzeylerini

değerlendirmek amacıyla üç faktörlü bir ölçüm aracı geliştirmiştir. Ölçeğin birinci boyutu, bireyin hem kendi cinsel özerkliğini hem de başkalarının cinsel özerkliğini onaylaması ve farklı cinsel davranışların kabul edilebilirliğine ilişkin tutumlarıyla ilgilidir. İkinci boyut, bireyin cinsellik hakkında arkadaşları ve aile üyeleriyle iletişim kurabilme rahatlığını kapsamaktadır. Üçüncü boyut ise bireylerin cinselliğe ilişkin bilgilerini, inançlarını ve deneyimlerini nasıl değerlendirdikleri ve anlamlandırdıkları üzerinde durmaktadır.

Türkiye'de cinselliğin farklı boyutlarını değerlendiren çeşitli ölçüm araçları bulunmaktadır. Bu araçlar; cinsel sağlık ve üreme sağlığı bilgisi (Esen ve Siyez 2017, Evcili ve Gölbaşı 2017, Çay ve Kalaycı Kırlıoğlu 2021, Cirban Ekrem ve Kurt 2023), cinsel yolla aktarılan enfeksiyonlara ilişkin bilgi ve cinsel sağlık okuryazarlığı (Üstgörül 2022, Yalnız Dilcen ve ark. 2023, Beyazgül ve ark. 2024), cinsel deneyim, doyum ve yaşam kalitesi (Tuğrul ve ark. 1993, Tuğut ve Gölbaşı 2010, Yassa ve ark. 2020), cinsel ilgi, işlevsellik ve kaçınma (Aygın ve Eti Aslan 2005, Öksüz ve Malhan 2005, Turunç ve ark. 2007, Karatana ve ark. 2021, Karaçam Yılmaz ve Keser Özcan 2024) ile cinsel mitler, öz-bilinç, öz-yeterlik ve aile içi iletişim gibi yapılara odaklanmaktadır (Çelik 2013a, Çelik 2013b, Gölbaşı ve ark. 2016, Ebeoğlu ve Karacan 2017, Artan ve ark. 2020). Bununla birlikte bireyin kendisinin ve başkalarının cinsel özerkliğini kabul etmesini, cinsel çeşitliliğe yönelik tutumlarını, cinsellik hakkında iletişim kurma rahatlığını ve cinsel deneyimlerini anlamlandırma biçimini birlikte değerlendiren Türkçe literatürde bir ölçüm aracına rastlanmamıştır. Türkiye'de cinselliğin çoğunlukla tabu, mahremiyet ve normatif sınırlar üzerinden ele alındığı düşünüldüğünde, seks pozitiflik gibi kültürel normlara duyarlı bir yapının uyarlanması; yalnızca dilsel çeviriyi değil, kavramsal eşdeğerlik, faktör yapısı ve psikometrik özelliklerin yeniden değerlendirilmesini de gerektirmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Belous ve Schulz (2024) tarafından geliştirilen Seks Pozitiflik Ölçeği'ni Türkçeye uyarlamak ve Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik özelliklerini incelemektir. Bu doğrultuda, Türkçe formun orijinal ölçekte önerilen üç faktörlü yapıyı doğrulaması ve yeterli düzeyde yapı geçerliği, iç tutarlılık ve zamansal kararlılık göstermesi beklenmektedir. Ölçeğin Türkçeye kazandırılmasının, seks pozitifliğin Türkiye bağlamında araştırılmasına ve cinselliği risk ve işlev bozukluğu odaklı yaklaşımların ötesinde; özerklik, kabul, iletişim ve anlamlandırma boyutlarıyla değerlendiren çalışmaların geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın hipotezleri şu şekilde belirlenmiştir:

H1: Seks Pozitiflik Ölçeği'nin Türkçe formu, orijinal ölçekte önerilen üç faktörlü yapıyı doğrulayacaktır.

H2: Seks Pozitiflik Ölçeği'nin Türkçe formu, yeterli düzeyde iç tutarlılık gösterecektir.

H3: Seks Pozitiflik Ölçeği'nin Türkçe formu, yeterli düzeyde zamansal kararlılık gösterecektir.

Yöntem

Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'de yaşayan 18 yaş ve üzerindeki yetişkin bireyler oluşturmaktadır. Araştırmada olasılıksız örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın dahil edilme kriterleri, Türkiye'de yaşayan, 18 yaş ve üzerinde bulunan yetişkin bireyler olmak ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmek şeklinde belirlenmiştir. Yaş açısından üst sınır belirlenmemesinin temel gerekçesi, özgün ölçeğin uygulama ölçütlerinde üst yaş sınırının bulunmaması ve cinselliğin yaşam boyu devam eden bir süreç olarak ele alınmasıdır. Araştırmanın dışlama kriterleri ise 18 yaşın altında olmak, psikolojik veya bilişsel değerlendirme açısından araştırmaya katılımı engelleyebilecek nitelikte ciddi bir durumun bulunması (örneğin, ciddi zihinsel bozukluklar veya ileri düzey bilişsel yeti yitimi), araştırmaya sağlıklı ve güvenilir veri sağlamayı önemli ölçüde güçleştirebilecek ciddi iletişim sorunlarının ya da ağır duyusal yeti yitiminin bulunması ve gönüllü katılım sağlamamak olarak belirlenmiştir. Veriler, araştırmacıların ulaşabildiği ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden bireylerden, Türkiye'nin farklı illerinde üniversiteler, huzurevleri ile alışveriş merkezleri ve parklar gibi çeşitli kamusal alanlarda yüz yüze toplanmıştır.

Araştırma kapsamında toplam 505 katılımcıdan veri elde edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla ilk olarak veri toplama sürecinin ilk aşamasında elde edilen 300 katılımcının verileri kullanılarak Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) gerçekleştirilmiştir. Ardından veri toplama sürecine devam edilerek ulaşılan

205 katılımcının verileri üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yürütülmüştür. Böylece AFA ve DFA analizleri birbirinden bağımsız iki örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin zamana karşı kararlılığını değerlendirmek amacıyla, ilk uygulamadan 21 gün sonra toplam 505 kişilik örneklem içerisinden 158 katılımcıya ölçek yeniden uygulanmış ve aynı katılımcılardan elde edilen iki ölçüm arasındaki ilişki analiz edilerek güvenirlik değerlendirilmiştir.

Dil ve Kültürel Uyarlama Süreci

Bu araştırmanın yürütülmesi için gerekli etik izin, 07.05.2025 tarihinde Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan alınmıştır (Karar No: 2025-SBB-0411). Ölçeğin Türkçeye uyarlanabilmesi için gerekli kullanım ve uyarlama izinleri, ölçeğin geliştiricilerinden e-posta yoluyla temin edilmiştir.

Araştırmada kullanılan Seks Pozitiflik Ölçeği (The Sex Positivity Scale) daha önce Türkçeye uyarlanmamış olduğundan, çalışmanın ilk aşamasında ölçeğin dil ve kültürel uyarlama süreci yürütülmüştür. Uyarlama sürecinde Beaton ve arkadaşları (2000) tarafından önerilen uluslararası ölçek uyarlama ilkeleri esas alınmıştır. Öncelikle ölçeğin özgün İngilizce formu araştırmacılar tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Elde edilen çeviriler, İngilizce ve Türkçeye ileri düzeyde hâkim üç dil uzmanı ile cinsel sağlık ve toplumsal cinsiyet alanlarında çalışan dört uygulayıcı uzmandan oluşan bir değerlendirme grubu tarafından anlam eşdeğerliği, kavramsal uygunluk ve kültürel uyum açısından incelenmiştir. Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak ortak bir Türkçe form oluşturulmuştur.

Uzman değerlendirmesinin ardından Türkçe form, İngilizceye ileri düzeyde hâkim iki bağımsız çevirmen tarafından yeniden İngilizceye çevrilmiştir. Geri çeviriler özgün ölçek ile karşılaştırılarak anlam kaymaları ve kavramsal farklılıklar değerlendirilmiş, gerekli görülen maddelerde revizyonlar yapılmıştır. Bu süreç sonunda ölçeğin Türkçe formunun dilsel ve kavramsal eşdeğerliği sağlanmıştır.

Ölçeğin özgün adında "Sex Positivity" ifadesi kullanılmakla birlikte, Türkçede "sex" sözcüğünün daha dar ve çoğunlukla yalnızca cinsel davranışı çağrıştıran bir kullanıma sahip olması nedeniyle, ölçek maddelerinde kavramın karşılığı olarak "cinsellik" ifadesi tercih edilmiştir. Buna karşın, ölçeğin özgün kimliğini korumak amacıyla ölçek adı "Seks Pozitiflik Ölçeği" olarak bırakılmıştır.

Nihai Türkçe form, farklı sosyoekonomik düzeylerden seçilen 15 yetişkin üzerinde pilot olarak uygulanmıştır. Pilot uygulama kapsamında maddelerin anlaşılırlığı, cevaplama süresi ve uygulama sürecine ilişkin geri bildirimler değerlendirilmiş; katılımcı görüşleri doğrultusunda gerekli son düzenlemeler yapılarak ölçeğin Türkçe formuna son şekli verilmiştir.

İşlem

Veri toplama süreci Temmuz–Eylül 2025 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırma kapsamında toplam 505 katılımcıdan veri elde edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğinin değerlendirilmesinde Açımlayıcı Faktör Analizi ve Doğrulayıcı Faktör Analizi birbirinden bağımsız iki örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde, ölçek uyarlama çalışmalarında önerilen, örneklem büyüklüğünün madde sayısının en az 5 ila 20 katı olması ölçütü dikkate alınmıştır (Anthoine ve ark. 2014). Araştırmanın verileri, Türkiye'nin farklı coğrafi bölgelerinde yer alan üniversiteler, huzurevleri, alışveriş merkezleri ve parklar gibi çeşitli ortamlarda araştırma ekibinde yer alan araştırmacılar tarafından yüz yüze toplanmıştır. Veri toplama uygulamaları, araştırmacılar tarafından standart bir uygulama prosedürü izlenerek gerçekleştirilmiştir. Uygulama öncesinde katılımcılara araştırmanın amacı, gönüllülük esasları ve ölçeklerin doldurulmasına ilişkin standart açıklamalar sunulmuştur. Veri toplama sürecinde eksik veri oluşmasını önlemek amacıyla tüm ölçek formları uygulama sonrasında araştırmacılar tarafından kontrol edilmiş; eksik bırakılan sorular, katılımcıların gönüllü olarak tamamlamasının ardından veri toplama süreci sonlandırılmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen basılı veri toplama formları, yalnızca araştırma ekibinin erişebildiği kilitli bir dolapta muhafaza edilmiştir. Veriler elektronik ortama aktarıldıktan sonra katılımcıların kimlik bilgileriyle doğrudan ilişkilendirilemeyecek şekilde kodlanmış ve parola korumalı bilgisayarlarda

saklanmıştır. Araştırma verilerine yalnızca araştırma ekibinin erişimine izin verilmiştir. Böylece veri toplama, veri kontrolü, veri aktarımı ve saklama süreçlerinde gizlilik ve veri güvenliğinin korunması sağlanmıştır.

Ölçeğin zamana karşı kararlılığını değerlendirmek amacıyla, ilk uygulamadan 21 gün sonra toplam 505 kişilik örneklem içerisinden 158 katılımcıya ölçek yeniden uygulanmış ve iki ölçüm arasındaki ilişki test-tekrar test güvenirliği kapsamında değerlendirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu ve Seks Pozitiflik Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırma kapsamında kullanılan Kişisel Bilgi Formu, araştırmacıların literatür taraması sonucu geliştirilmiş olup katılımcıların sosyodemografik özelliklerinin belirlenmesine yönelik soruları içermektedir. Formda katılımcıların cinsiyeti, yaşı, eğitim düzeyi, medeni durumu, yaşamlarının çoğunluğunu geçirdikleri yer gibi bilgilere yer verilmiştir.

Seks Pozitiflik Ölçeği

Seks Pozitiflik Ölçeği, Belous ve Schulz (2024) tarafından bireylerin cinselliğe yönelik olumlayıcı tutumlarını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek üç faktörlü yapıdan oluşmakta olup toplam Cronbach alfa katsayısı .865 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlara ilişkin iç tutarlılık katsayıları ise Cinselliğe Yönelik Davranışlar ve Tutumlar için .832, Cinsellik Hakkında Konuşma ve İletişim için .832 ve Kişisel İnançlar, Bilgi ve Deneyimler için .788 olarak raporlanmıştır. Ölçek, puanlamaya dâhil edilmeyen bir tarama maddesi ile birlikte toplam 27 maddeden oluşmaktadır. Puanlamaya dâhil edilen 26 madde; (1) Cinselliğe Yönelik Davranışlar ve Tutumlar, (2) Cinsellik Hakkında Konuşma ve İletişim ve (3) Kişisel İnançlar, Bilgi ve Deneyimler olmak üzere üç alt boyutta toplanmaktadır. Ölçek 5'li Likert tipinde puanlanmakta olup (1 = Kesinlikle katılmıyorum, 5 = Kesinlikle katılıyorum), 3., 7. ve 15. maddeler ters puanlanmaktadır. Alt ölçek puanlarının yanı sıra toplam puan da hesaplanabilmektedir. Yüksek puanlar, bireylerin daha yüksek düzeyde seks pozitif tutumlara sahip olduğunu göstermektedir.

İstatistiksel Analiz

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 22, IBM SPSS AMOS 24 ve R yazılımından yararlanılmıştır. Öncelikle veri seti eksik veri, uç değer ve normallik varsayımları açısından incelenmiştir. Tek değişkenli normallik varsayımı, çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri üzerinden değerlendirilmiş; tüm değişkenlere ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin –1,96 ile +1,96 arasında olduğu belirlenmiştir (Tabachnick ve Fidell 2007). Çok değişkenli normallik varsayımı ise R yazılımında mvn paketi kullanılarak Henze-Zirkler, Mardia ve Doornik-Hansen testleri ile değerlendirilmiş ve veri setinin çok değişkenli normal dağılım varsayımını karşıladığı belirlenmiştir ($p > .05$).

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla ilk aşamada Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA), ikinci aşamada ise Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. AFA öncesinde verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterlilik katsayısı ve Bartlett Küresellik Testi ile değerlendirilmiştir. Faktörlerin belirlenmesinde Principal Axis Factoring (PAF) yöntemi kullanılmış, faktörler arasındaki ilişkinin bulunabileceği varsayımından hareketle Direct Oblimin rotasyon tekniği tercih edilmiştir.

Faktör sayısının belirlenmesinde özdeğerlerin 1'den büyük olması ve yamaç grafiğinin yanı sıra Horn'un paralel analiz yöntemi kullanılmıştır. Paralel analiz, R yazılımında psych paketi içerisindeki fa.parallel fonksiyonu kullanılarak, Principal Axis Factoring (PAF) temelinde ve 1.000 Monte Carlo simülasyonu ile gerçekleştirilmiştir. Gerçek veri özdeğerleri, aynı örneklem büyüklüğü (N = 300) ve madde sayısına (26 madde) sahip rastgele veri setlerinden elde edilen özdeğerlerin %95'lik yüzdelik değerleriyle karşılaştırılmıştır.

AFA sonucunda elde edilen faktör yapısı, bağımsız bir örneklem (n = 205) üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiştir. Ölçek maddelerinin beşli Likert tipi ve ordinal yapıda olması nedeniyle DFA'da Weighted Least Squares Mean and Variance Adjusted (WLSMV) kestirim yöntemi kullanılmıştır. WLSMV, ordinal kategorik verilerle gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizlerinde uygun kestirim yöntemlerinden biri olup, maddelerin ordinal ölçüm yapısının analizde dikkate alınmasına olanak sağlamaktadır. DFA, R yazılımında lavaan paketi kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Model uyumu; Ki-kare/serbestlik derecesi (χ^2/sd), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index; CFI), Tucker-Lewis İndeksi (Tucker-Lewis Index; TLI), Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation; RMSEA) ve Standartlaştırılmış Artık Ortalamalarının Karekökü (Standardized Root Mean Square Residual; SRMR) başta olmak üzere Tablo 5'te sunulan uyum indeksleri kullanılarak değerlendirilmiştir.

Ölçek maddelerinin ayırt ediciliğini değerlendirmek amacıyla düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları hesaplanmış ve .30 değeri alt sınır olarak kabul edilmiştir (Clark ve Watson 1995). Ölçeğin güvenirliği Cronbach alfa ve McDonald's omega (ω) katsayıları kullanılarak değerlendirilmiştir. Her iki katsayı için de .70 ve üzerindeki değerler kabul edilebilir iç tutarlılık göstergesi olarak değerlendirilmiştir (Nunnally ve Bernstein 1994, Hayes ve Coutts 2020).

Yakınsak geçerliği ve birleşik güvenirliği değerlendirmek amacıyla sırasıyla Ortalama Açıklanan Varyans (Average Variance Extracted; AVE) ve Bileşik Güvenirlik (Composite Reliability; CR) değerleri hesaplanmıştır. AVE değerinin .50 ve üzerinde, CR değerinin ise .70 ve üzerinde olması yeterli kabul edilmiştir (Fornell ve Larcker 1981, Hair ve ark. 2010). Bununla birlikte, CR değerinin yeterli olduğu durumlarda .40'ın üzerindeki AVE değerlerinin de kabul edilebilir olduğu belirtilmektedir (Huang ve ark. 2013).

Ölçeğin ayrışma geçerliğini değerlendirmek amacıyla Fornell-Larcker ölçütü kullanılmış; faktörlerin AVE değerlerinin karekökleri faktörler arası korelasyon katsayıları ile karşılaştırılmıştır (Fornell ve Larcker 1981). Ayrışma geçerliği ayrıca Heterotrait-Monotrait oranı (HTMT) hesaplanarak değerlendirilmiş; HTMT değerlerinin .85'in altında olması ölçütü esas alınmıştır (Henseler ve ark. 2015). Son olarak, ölçeğin alt boyutları arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan 505 katılımcının yaşları 18 ile 65 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 41,1 yıldır. Katılımcıların %20,8'si (n = 105) 18–30 yaş, %43,4'i (n = 219) 31–45 yaş ve %35,8'si (n = 181) 46–65 yaş grubunda yer almaktadır.

Katılımcıların %48,9'u (n = 247) kadın, %43,4'ü (n = 219) erkek ve %7,7'si (n = 39) kendisini kadın veya erkek dışında bir cinsiyet kimliğiyle tanımlamıştır. Bu grupta non-binary, gender nonconforming, gender fluid, genderqueer ve trans kimliklerini benimseyen bireyler yer almaktadır.

Eğitim durumuna göre katılımcıların %3,6'sı (n = 18) ilkokul, %5,5'i (n = 28) ortaokul, %13,9'u (n = 70) lise, %5,0'ı (n = 25) yüksekokul, %26,5'i (n = 134) lisans, %25,9'u (n = 131) yüksek lisans ve %19,6'sı (n = 99) doktora mezunudur. Katılımcıların %51,5'ü (n = 260) bekâr, %44,3'ü (n = 224) evli ve %4,2'si (n = 21) resmi evlilik yapmadan partneriyle birlikte yaşadığını belirtmiştir. Katılımcıların yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yerleşim yeri incelendiğinde, %41,6'sının (n = 210) büyükşehirde, %31,5'inin (n = 159) şehirde ve %22,8'inin (n = 115) metropolde yaşadığı belirlenmiştir. Köy (%0,2), kasaba (%3,5) ve ilçe (%0,4) kökenli katılımcıların oranı ise daha düşüktür.

Araştırma örneklemi, Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesini kapsayan 12 şehirden oluşturulmuştur. Katılımcıların %20,8'i Akdeniz Bölgesi'nden (Antalya, Adana), %20,2'si Marmara Bölgesi'nden (İstanbul, Bursa), %19,8'i İç Anadolu Bölgesi'nden (Ankara, Konya), %10,3'ü Karadeniz Bölgesi'nden (Sinop, Bartın), %10,1'i Ege Bölgesi'nden (İzmir), %9,9'u Doğu Anadolu Bölgesi'nden (Erzurum, Van) ve %8,9'u Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden (Gaziantep) araştırmaya katılmıştır. Bu dağılım, örneklemin Türkiye'nin farklı coğrafi bölgelerini kapsayacak şekilde oluşturulduğunu göstermektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Çalışma grubuna ilişkin tanımlayıcı bilgiler (N = 505)	
Değişken	**n (%)**
Yaş	
18-30	105 (20.8)
31-45	219 (43.4)
46-65	181 (35.8)
Cinsiyet	
Kadın	247 (48.9)
Erkek	219 (43.4)
Diğer	39 (7.7)
Eğitim Durumu	
İlkokul	18 (3.6)
Ortaokul	28 (5.5)
Lise	70 (13.9)
Yüksekokul	25 (5.0)
Lisans	134 (26.5)
Yüksek Lisans	131 (25.9)
Doktora	99 (19.6)
Medeni Durum	
Bekar	260 (51.5)
Evli	224 (44.3)
Partneri var	21 (4.2)
Yaşamın Çoğunluğunun Geçtiği Yer	
Köy	1 (0.2)
Kasaba	18 (3.5)
İlçe	2 (0.4)
Şehir	159 (31.5)
Büyükşehir	210 (41.6)
Metropol	115 (22.8)
Araştırmaya Katılım Sağlanan Şehir / Bölge	
Marmara Bölgesi (İstanbul. Bursa)	102 (20.2)
Ege Bölgesi (İzmir)	51 (10.1)
İç Anadolu Bölgesi (Ankara. Konya)	100 (19.8)
Akdeniz Bölgesi (Antalya. Adana)	105 (20.8)
Karadeniz Bölgesi (Sinop. Bartın)	52 (10.3)
Güneydoğu Anadolu Bölgesi (Gaziantep)	45 (8.9)
Doğu Anadolu Bölgesi (Erzurum. Van)	50 (9.9)

Açımlayıcı Faktör Analizi

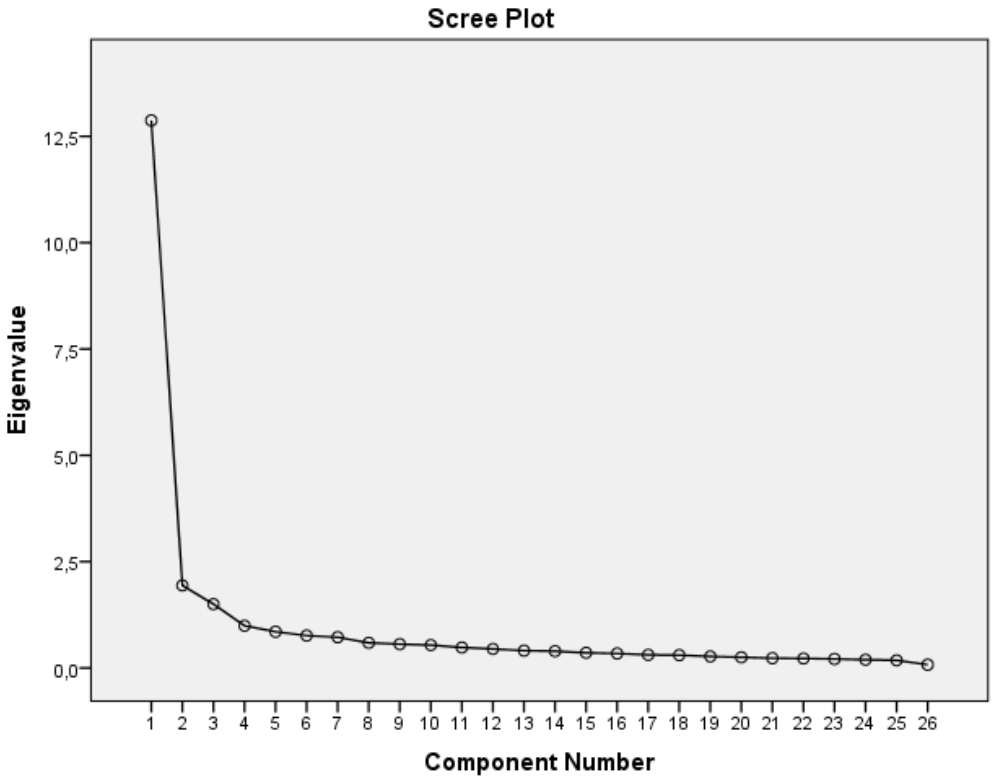
Seks Pozitiflik Ölçeği'nin faktör yapısını incelemek amacıyla Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. Analiz öncesinde veri setinin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterlilik katsayısı ve Bartlett Küresellik Testi ile değerlendirilmiştir. KMO katsayısı .95 olarak bulunmuş, Bartlett Küresellik Testi'nin anlamlı olduğu belirlenmiştir (χ^2 = 9818.611, sd = 325, p < .001). Bu bulgular, veri setinin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Özdeğerler ve açıklanan varyans			
Faktör	**Özdeğer**	**Açıklanan Varyans (%)**	**Kümülatif Varyans (%)**
Faktör 1	12.874	49.51	49.51
Faktör 2	1.940	7.46	56.97
Faktör 3	1.501	5.77	62.74

Faktör yapısının belirlenmesinde Principal Axis Factoring (PAF) yöntemi ve faktörler arasındaki ilişkinin dikkate alınması amacıyla Direct Oblimin rotasyonu kullanılmıştır. Faktör sayısının belirlenmesinde özdeğer (>1) ölçütü ile yamaç grafiği (scree plot) birlikte değerlendirilmiş ve her iki yöntem de ölçeğin üç faktörlü

yapısını desteklemiştir. Elde edilen üç faktörlü yapı, ölçeğin orijinal formuyla uyumlu olup toplam varyansın %62,74'ünü açıklamaktadır (Tablo 2).

Birinci faktör (Cinselliğe Yönelik Davranışlar ve Tutumlar) 10 maddeden oluşmakta olup özdeğeri 12.874 ve açıkladığı varyans oranı %49,51'dir. İkinci faktör (Cinsellik Hakkında Konuşma ve İletişim) sekiz maddeden oluşmakta olup özdeğeri 1.940 ve kümülatif açıklanan varyans oranını %56,97'ye yükseltmiştir. Üçüncü faktör (Kişisel İnançlar, Bilgi ve Deneyimler) sekiz maddeden oluşmakta olup özdeğeri 1.501 ve toplam açıklanan varyansı %62,74'e ulaştırmıştır. Faktör sayısının belirlenmesini desteklemek amacıyla Horn'un paralel analizi de gerçekleştirilmiştir. Paralel analiz, R yazılımında psych paketi içerisinde yer alan fa.parallel fonksiyonu kullanılarak, Principal Axis Factoring (PAF) yöntemi temelinde yürütülmüş ve 1.000 Monte Carlo simülasyonu kullanılmıştır. Mevcut veri setiyle aynı örneklem büyüklüğü (N = 300) ve madde sayısına (26 madde) sahip rastgele veri setlerinden elde edilen özdeğerlerin %95'lik yüzdelik değerleriyle karşılaştırıldığında, birinci faktör için gerçek özdeğerin 12.874 ve rastgele veri özdeğerinin 1.425, ikinci faktör için sırasıyla 1.940 ve 1.352, üçüncü faktör için ise 1.501 ve 1.284 olduğu görülmüştür. Dördüncü faktör için gerçek özdeğer 0.950 iken rastgele veri özdeğeri 1.221 olarak bulunmuştur. Buna göre ilk üç faktörün gerçek özdeğerleri rastgele veri özdeğerlerini aşarken, dördüncü faktör bu ölçütü karşılamamıştır. Paralel analiz sonuçları üç faktörlü yapıyı desteklemiştir. Ayrıca, yamaç grafiğinde gözlenen kırılma noktası da üç faktörlü yapıyla uyumlu bulunmuştur (Şekil 1).

Şekil 1. Açımlayıcı faktyör analizinde Seks Pozitiflik Ölçeği verilerinden elde edilen yamaç grafiği

Tablo 3'te görüldüğü üzere, maddelerin faktör yükleri .713 ile .912 arasında, düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları ise .582 ile .861 arasında değişmektedir. Tüm maddelerin faktör yükleri ve düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları kabul edilen alt sınırın (.30) üzerinde bulunmuştur. Ayrıca, hiçbir maddenin birden fazla faktörde anlamlı düzeyde yüklenmediği görülmüş ve herhangi bir maddenin ölçekten çıkarılmasını gerektirecek bir bulguya rastlanmamıştır. Elde edilen sonuçlar, ölçek maddelerinin ilgili faktörleri güçlü biçimde temsil ettiğini ve yeterli ayırt ediciliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin güvenirliği Cronbach alfa, McDonald's omega (ω) kullanılarak değerlendirilmiştir (Tablo 4). Yakınsak geçerliğe ilişkin AVE değerleri ve Bileşik Güvenirlik (Composite Reliability; CR) katsayıları ise Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 3. Açımlayıcı faktör analizi sonuçları ve düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları			
	Madde Numarası	**Madde Yük Değerleri**	**Madde Toplam Korelasyonu**
Faktör 1 (Cinselliğe Yönelik Davranışlar ve Tutumlar)	1	.895	.821
	7	.881	.785
	5	.867	.774
	4	.847	.740
	2	.811	.694
	3	.789	.670
	10	.774	.663
	9	.764	.646
	8	.759	.639
	6	.713	.582
Faktör 2 (Cinsellik Hakkında Konuşma ve İletişim)	14	.912	.861
	12	.898	.838
	13	.881	.812
	17	.828	.741
	18	.810	.737
	16	.790	.710
	11	.787	.702
	15	.769	.682
Faktör 3 (Kişisel İnançlar, Bilgi ve Deneyimler)	23	.902	.842
	19	.891	.837
	24	.862	.797
	25	.838	.762
	26	.809	.728
	20	.789	.691
	21	.762	.673
	22	.741	.652

Ölçeğin toplam puanı için Cronbach alfa katsayısı .955, McDonald's omega katsayısı .952 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlara ilişkin Cronbach alfa katsayıları .894 ile .920, McDonald's omega katsayıları .891 ile .913 arasında değişmektedir. Tüm güvenirlik katsayılarının önerilen eşik değerlerin üzerinde olması, ölçeğin hem toplam puan hem de alt boyutlar düzeyinde yüksek iç tutarlılığa sahip olduğuna dair kanıt sunar.

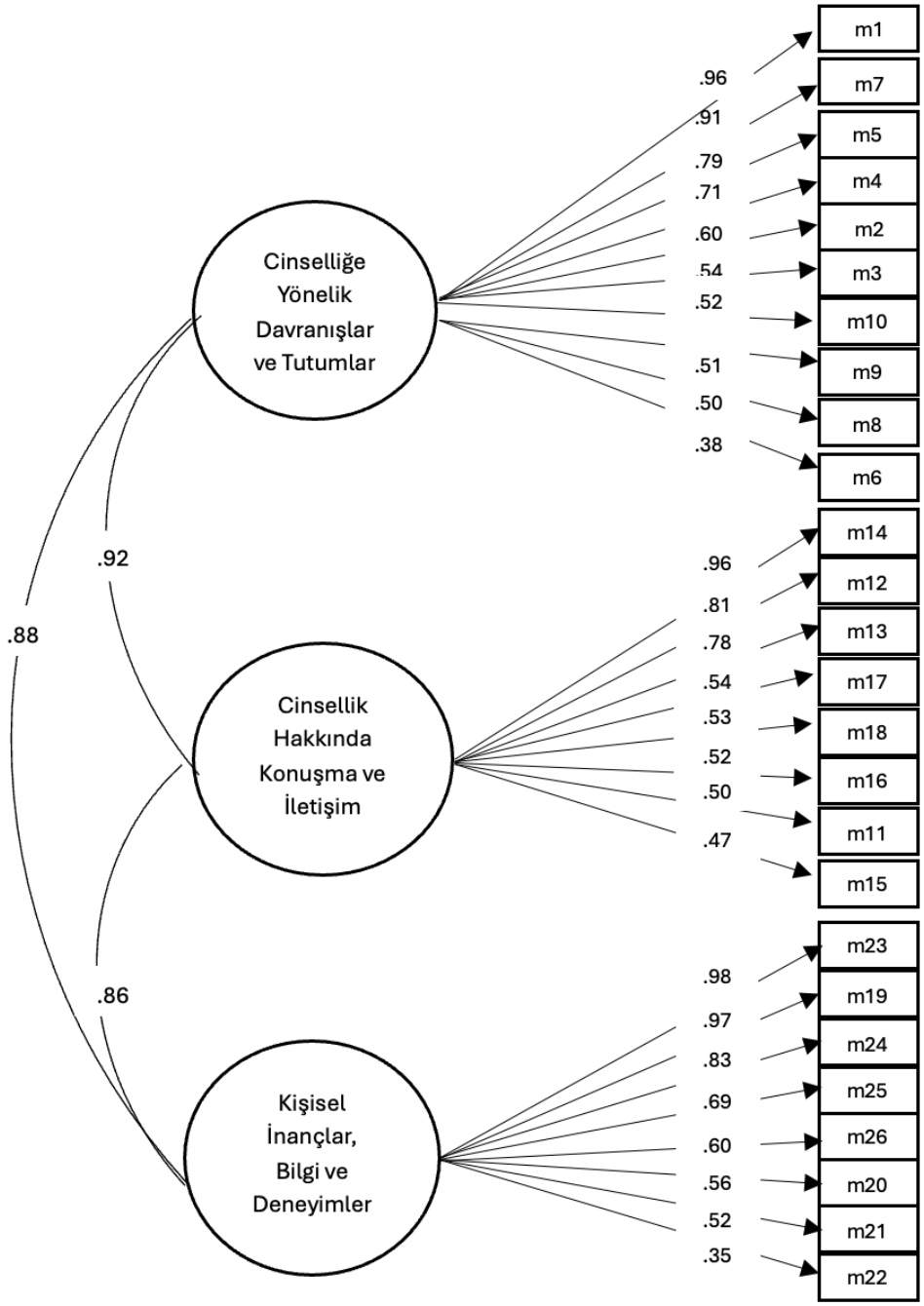
Tablo 4. Seks Pozitiflik Ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin güvenirlik analizi sonuçları		
Ölçek ve Alt Faktörler	**Cronbach Alpha**	**McDonald's Omega**
Seks Pozitiflik Ölçeği Genel Toplam Puanı	.955	.952
Cinselliğe yönelik davranışlar ve tutumlar (Faktör 1)	.894	.891
Cinsellik hakkında konuşma ve iletişim (Faktör 2)	.920	.913
Kişisel inançlar, bilgi ve deneyimler (Faktör 3)	.902	.892

Doğrulayıcı Faktör Analizi

Açımlayıcı Faktör Analizi sonucunda elde edilen üç faktörlü yapının doğrulanması amacıyla bağımsız doğrulama örneklemi (n = 205) üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. Ölçek maddelerinin beşli Likert tipi ve ordinal yapıda olması nedeniyle DFA'da Weighted Least Squares Mean and Variance Adjusted (WLSMV) kestirim yöntemi tercih edilmiştir. WLSMV, ordinal kategorik verilerle gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizlerinde önerilen kestirim yöntemlerinden biri olup, maddelerin kategorik/ordinal ölçüm yapısının analizde dikkate alınmasına olanak sağlamaktadır. Analizler R yazılımında lavaan paketi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Test edilen üç faktörlü modele ilişkin standartlaştırılmış faktör yükleri Şekil 2 ve Tablo 6'da sunulmuştur.

Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, 26 maddelik üç faktörlü modelin uyum indeksleri $\chi^2(296) = 485.24$, $\chi^2/sd = 1,64$, CFI = .965, TLI = .958, RMSEA = .048 (%90 GA [.041, .055]) ve SRMR = .042 olarak bulunmuştur (Tablo 5). Elde edilen uyum indeksleri, üç faktörlü modelin kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiğine işaret

etmektedir. Modelde yer alan 26 maddenin standartlaştırılmış faktör yükleri .35 ile .98 arasında değişmiş ve tüm faktör yükleri istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < .001$). Faktör 1'e ait standartlaştırılmış yükler .38–.96, Faktör 2'ye ait yükler .47–.96 ve Faktör 3'e ait yükler .35–.98 arasında değişmiştir. Maddelere ilişkin faktör yükleri ve ilgili parametre tahminleri Tablo 6'da sunulmuştur.

Şekil 2. Seks Pozitiflik Ölçeği doğrulayıcı faktör analizi modeli (standartlaştırılmış değerler)

Tablo 5. Doğrulayıcı faktör analizinden (DFA) sonra belirlenen uyum indeksi değerleri										
χ2	**sd**	**χ2/sd**	**RMSEA**	**GFI**	**AGFI**	**TLI**	**SRMR**	**CFI**	**NFI**	**IFI**
485.24	296	1,64	.048	.96	.86	.95	.042	.96	.91	.95

χ2: (Ki-Kare); sd:Serbestlik Derecesi; RMSEA: Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü; GFI: İyilik Uyum İndeksi; AGFI: Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi; TLI: Tucker-Lewis Uyum İndeksi; SRMR: Standartlaştırılmış Artık Ortalamaların Karekökü; CFI: Karşılaştırmalı Uyum İndeksi; NFI: Normlaştırılmış Uyum İndeksi; IFI:Artımlı Uyum İndeksi

Tablo 6. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları: Standartlaştırılmamış ve tam standartlaştırılmış faktör yükleri						
Faktör	**Madde**	**Standartlaştırılmamış Faktör Yükü (B)**	**SE**	**z**	**p**	**Tam Standartlaştırılmış Faktör Yükü (λ)**
Faktör 1 Cinselliğe Yönelik Davranışlar ve Tutumlar	M1	1.000	—	—	—	.96
	M2	.834	.044	18.91	< .001	.60
	M3	.721	.046	15.76	< .001	.54
	M4	.893	.041	21.87	< .001	.71
	M5	.945	.038	23.92	< .001	.79
	M6	.511	.052	9.78	< .001	.38
	M7	.992	.035	28.44	< .001	.91
	M8	.697	.048	14.46	< .001	.50
	M9	.709	.048	14.67	< .001	.51
	M10	.718	.047	15.32	< .001	.52
Faktör 2 Cinsellik Hakkında Konuşma ve İletişim	M11	1.000	—	—	—	.50
	M12	1.342	.037	36.17	< .001	.81
	M13	1.274	.038	33.48	< .001	.78
	M14	1.579	.031	50.91	< .001	.96
	M15	1.014	.049	20.48	< .001	.47
	M16	.915	.046	19.83	< .001	.52
	M17	.991	.045	22.04	< .001	.54
	M18	.982	.050	19.56	< .001	.53
Faktör 3 Kişisel İnançlar, Bilgi ve Deneyimler	M19	1.000	—	—	—	.97
	M20	.721	.043	16.75	< .001	.56
	M21	.695	.045	15.42	< .001	.52
	M22	.466	.047	9.88	< .001	.35
	M23	1.147	.029	39.52	< .001	.98
	M24	.917	.036	25.41	< .001	.83
	M25	.807	.041	19.57	< .001	.69
	M26	.702	.053	13.22	< .001	.60

Tabloda sunulan B değerleri standartlaştırılmamış faktör yüklerini, λ değerleri ise tam standartlaştırılmış faktör yüklerini göstermektedir. SE ve z değerleri standartlaştırılmamış parametre tahminlerine ilişkin standart hata ve z-test istatistikleridi. Faktörlerin ölçeklendirilmesi amacıyla her faktörde birinci maddenin faktör yükü 1.000'e sabitlenmiş ve bu nedenle ilgili maddeler için SE, z ve p değerleri raporlanmamıştır. B: standartlaştırılmamış faktör yükü; SE: standart hata; z: z-test istatistiği; λ: tam standartlaştırılmış faktör yükü. Sabitlenen referans maddeler dışındaki tüm serbest faktör yükleri $p < .001$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 7. Yakınsak ve ayrışma geçerliği sonuçları						
Boyut	**CR**	**AVE**	**√AVE**	**Faktör 1**	**Faktör 2**	**Faktör 3**
1. Cinselliğe Yönelik Davranışlar ve Tutumlar	.884	.605	.778	.778	.412	.528
2. Cinsellik Hakkında Konuşma ve İletişim	.852	.536	.732	.412	.732	.436
3. Kişisel İnançlar, Bilgi ve Deneyimler	.915	.683	.826	.528	.436	.826

CR = Composite Reliability; AVE = Average Variance Extracted; √AVE = AVE'nin karekökü. Köşegen değerler √AVE'yi, köşegen dışındaki değerler faktörler arasındaki korelasyon katsayılarını göstermektedir.

Yakınsak ve Ayrışma Geçerliği

Yakınsak geçerlik kapsamında Bileşik Güvenirlik (Composite Reliability; CR) ve Ortalama Açıklanan Varyans (Average Variance Extracted; AVE) değerleri hesaplanmıştır. Ayrışma geçerliğini değerlendirmek amacıyla ise Fornell–Larcker ölçütü ve Heterotrait–Monotrait oranı (HTMT) kullanılmıştır.

Tablo 7'de sunulan yakınsak ve ayrışma geçerliği analizlerine göre, tüm alt boyutlar için Bileşik Güvenirlik (Composite Reliability; CR) değerleri .852 ile .915, Ortalama Açıklanan Varyans (Average Variance Extracted; AVE) değerleri ise .536 ile .683 arasında değişmektedir. Tüm CR değerlerinin .70'in ve AVE değerlerinin .50'nin üzerinde olması, ölçeğin yakınsak geçerliğini desteklemektedir. Fornell–Larcker ölçütü incelendiğinde, her bir alt boyuta ait AVE'nin karekökünün ilgili boyutun diğer boyutlarla olan korelasyonlarından yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, HTMT değerleri .436 ile .592 arasında değişmiş ve tümünün önerilen .85 eşik değerinin altında olduğu görülmüştür (Tablo 8). Bu bulgular, ölçeğin alt

boyutlarının birbirinden yeterli düzeyde ayrıştığını ve yakınsak ile ayrışma geçerliğinin sağlandığına yönelik destekleyici kanıtlar sunar.

Tablo 8. HTMT sonuçları

Faktör Çifti	HTMT
Faktör 1 – Faktör 2	.478
Faktör 1 – Faktör 3	.592
Faktör 2 – Faktör 3	.436

HTMT = Heterotrait–Monotrait Ratio.

Test–Tekrar Test Güvenirliği

Seks Pozitiflik Ölçeği'nin zamana karşı kararlılığını değerlendirmek amacıyla, toplam 505 kişilik örneklem içerisinden 158 katılımcıya 21 gün arayla iki kez uygulama yapılmış ve test–tekrar test güvenirliği değerlendirilmiştir. Zamansal kararlılığı değerlendirmek amacıyla Pearson korelasyon katsayısının yanı sıra sınıf içi korelasyon katsayısı (Intraclass Correlation Coefficient, ICC) da hesaplanmıştır. Test–tekrar test analizine ilişkin bulgular Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Test–tekrar test güvenirlik sonuçları

Ölçek / Alt Boyut	N	Pearson r	ICC	p
Seks Pozitiflik Ölçeği Toplam Puan	158	.79	.88	< .001
Cinselliğe Yönelik Davranışlar ve Tutumlar	158	.77	.87	< .001
Cinsellik Hakkında Konuşma ve İletişim	158	.75	.84	< .001
Kişisel İnançlar, Bilgi ve Deneyimler	158	.72	.83	< .001

ICC: Sınıf içi korelasyon katsayısı

İlk ve ikinci uygulamadan elde edilen toplam puanlar arasında yüksek düzeyde, pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = .79$, $p < .001$). Alt boyutlar için Pearson korelasyon katsayıları .72 ile .77 arasında değişmiştir. Ayrıca toplam puan için hesaplanan ICC değeri .88, alt boyutlar için hesaplanan ICC değerleri ise .83 ile .87 arasında bulunmuştur. Bu bulgular, Seks Pozitiflik Ölçeği'nin ve alt boyutlarının zaman içerisinde tutarlı ölçümler ürettiğini ve yüksek düzeyde zamansal kararlılığına ilişkin destekleyici kanıt sunmaktadır.

Tartışma

Bu çalışmada Belous ve Schulz (2024) tarafından geliştirilen Seks Pozitiflik Ölçeği Türkçeye uyarlanmış ve Türkçe formun psikometrik özellikleri Türkiye örnekleminde incelenmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin yapı geçerliği, iç tutarlılığı, yakınsak ve ayrışma geçerliği ile zamansal kararlılığına ilişkin destekleyici kanıtlar sunmaktadır. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, özgün çalışmada tanımlanan üç faktörlü yapının Türk örnekleminde de korunduğunu göstermiştir. Bununla birlikte, model uyumunun tüm göstergelerde aynı düzeyde güçlü olmadığı, ölçüt bağıntılı geçerlik ve ölçme değişmezliğinin bu çalışma kapsamında incelenmediği dikkate alınarak bulguların temkinli biçimde yorumlanması gerekmektedir.

Çalışmanın önemli bulgularından biri, özgün ölçekte tanımlanan üç faktörlü yapının herhangi bir madde çıkarılmaksızın Türk örnekleminde de elde edilmiş olmasıdır. Belous ve Schulz (2024) seks pozitifliği; Cinselliğe Yönelik Davranışlar ve Tutumlar, Cinsellik Hakkında Konuşma ve İletişim ile Kişisel İnançlar, Bilgi ve Deneyimler olmak üzere üç boyutta kavramsallaştırmıştır. Türkçe formda aynı faktör yapısının korunması, ölçeğin temel kavramsal çerçevesinin farklı bir dil ve kültürel bağlamda da karşılık bulduğunu düşündürmektedir. Türkiye'de cinselliğe ilişkin tutumların toplumsal cinsiyet normları, mahremiyet anlayışı, dini değerler ve kültürel beklentilerle ilişkili olabildiği dikkate alındığında, faktör yapısının korunması dikkat çekici bir bulgudur. Bununla birlikte, bu sonuç seks pozitifliğin kültürler arasında tamamen aynı biçimde deneyimlendiğini göstermemekte; daha sınırlı olarak, mevcut ölçme modelinin Türk örnekleminde de desteklendiğine işaret etmektedir.

Belous ve Schulz'un (2024) özgün çalışmasıyla karşılaştırıldığında, Türkçe formun üç faktörlü yapıyı koruduğu ve genel olarak benzer bir psikometrik örüntü sergilediği görülmektedir. Bununla birlikte, Türkçe formda faktör yükleri ve iç tutarlılık katsayıları özgün çalışmaya kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Örneğin toplam ölçeğe ilişkin Cronbach alfa katsayısı özgün çalışmada .865 iken Türkçe formda .955 olarak elde edilmiştir. Bu farklılık Türkçe formda daha yüksek iç tutarlılığa işaret etmekle birlikte, tek başına Türkçe formun özgün formdan psikometrik açıdan daha üstün olduğu şeklinde yorumlanmamalıdır. Faktör yüklerindeki ve faktörler arasındaki ilişkilerde gözlenen farklılıklar da yalnızca kültürel farklılıklarla açıklanmamalıdır. Örneklem özellikleri, veri toplama koşulları ve yöntemsel farklılıklar bu değişkenliğe katkıda bulunmuş olabilir. Türkçe formda faktörler arasındaki korelasyonların özgün çalışmaya kıyasla bir miktar daha yüksek olması, alt boyutların Türk örnekleminde birbirleriyle daha yakından ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte, Fornell–Larcker ve HTMT sonuçlarının kabul edilebilir düzeyde olması, faktörlerin birbirinden ayırt edilebilir yapılar olarak değerlendirilebileceğini desteklemektedir.

Uluslararası psikometrik literatür, cinsel tutumlara ilişkin ölçümlerin farklı kültürel ve toplumsal bağlamlarda yeniden değerlendirilmesinin önemine işaret etmektedir. Sexual Opinion Survey'nin Kolombiya uyarlamasında İspanya ve Kolombiya örneklemleri arasında güçlü ölçme değişmezliği sağlanmış ve iki ülkeden elde edilen puanların karşılaştırılabilir olduğu gösterilmiştir (Vallejo-Medina ve ark. 2016). Benzer biçimde, İspanyol SOS-6'nın 1.500 yetişkin üzerinde incelendiği çalışmada ölçeğin cinsiyet, yaş, ilişki durumu ve eğitim düzeyi açısından faktöriyel olarak değişmez olduğu bulunmuştur (Arcos-Romero ve ark. 2020). Bununla birlikte, Muñoz-García ve ark. (2023) tarafından gerçekleştirilen çalışmada Sexual Opinion Survey'nin farklı cinsel yönelim grupları arasında yalnızca zayıf düzeyde değişmezlik gösterdiği ve daha ileri değişmezlik koşullarının karşılanmadığı bildirilmiştir. Bu farklı sonuçlar, cinsel tutumlar ve seks pozitiflik gibi toplumsal normlarla ilişkili yapıların farklı kültürel ve demografik gruplarda aynı psikometrik örüntüyü göstermeyebileceğini düşündürmektedir. Bu açıdan mevcut çalışmada üç faktörlü yapının korunmuş olması önemli bir psikometrik benzerlik sunmakta; ancak faktör yükleri ve faktörler arası ilişkilerdeki farklılıkların kültürel bağlam, örneklem özellikleri ve yöntemsel koşullar birlikte dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Güvenirlik analizleri Türkçe formun yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir. Toplam ölçek için Cronbach alfa ve McDonald's omega katsayılarının sırasıyla .955 ve .952 olması, maddelerin ortak yapı içerisindeki tutarlılığına ilişkin güçlü kanıt sunmaktadır. Alt boyutlarda da yüksek iç tutarlılık katsayılarının elde edilmesi, üç faktörün kendi içerisinde tutarlı biçimde ölçüldüğünü desteklemektedir. Bununla birlikte, yüksek iç tutarlılık katsayıları tek başına geçerliğin göstergesi olarak değerlendirilmemelidir. Bu katsayılar madde sayısı ve maddeler arasındaki ilişkilerin düzeyi gibi özelliklerden etkilenebileceğinden, güvenirlik bulgularının yapı geçerliği ve diğer psikometrik kanıtlarla birlikte ele alınması daha uygun olacaktır. Ayrıca Türkçe formda elde edilen katsayıların özgün çalışmadaki değerlerden yüksek olması, iki form arasında doğrudan bir üstünlük sıralaması yapılmasını gerektirmemektedir.

Bu çalışmanın özgün araştırmadan ayrılan yönlerinden biri, psikometrik değerlendirmenin kapsamının genişletilmiş olmasıdır. Özgün çalışmada faktör yapısı, iç tutarlılık ve ilişkili yapılarla ilişkiler incelenmişken, mevcut araştırmada bunlara ek olarak McDonald's omega, Bileşik Güvenirlik (CR), Ortalama Açıklanan Varyans (AVE), Fornell–Larcker ölçütü, Heterotrait–Monotrait (HTMT) oranı ve test–tekrar test güvenirliği değerlendirilmiştir. Türkçe formda CR değerlerinin .852–.915, AVE değerlerinin .536–.683 ve HTMT değerlerinin .436–.592 arasında bulunması, faktörlerin kendi göstergeleriyle yeterli düzeyde ilişkili olduğunu ve birbirlerinden ayrışabildiğini desteklemektedir. Bu ek psikometrik kanıtlar, Türkçe formun yalnızca faktör yapısının korunması bakımından değil, yapıların yakınsak ve ayrışma özellikleri açısından da değerlendirilebilmesine olanak sağlamaktadır. Bununla birlikte, bu göstergelerin özgün çalışmada raporlanmamış olması nedeniyle CR, AVE ve HTMT açısından doğrudan bir kültürlerarası sayısal karşılaştırma yapılamamaktadır.

DFA sonuçları, üç faktörlü modelin kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiğini ortaya koymuştur. WLSMV kestirim yöntemiyle elde edilen RMSEA ve SRMR değerleri modelin düşük düzeyde artık hatayla uyum sağladığını, CFI ve TLI değerleri ise modelin kabul edilebilir düzeyde uyumunu desteklemektedir. CFI (.96) ve TLI (.95) değerlerinin yüksek olması modelin faktör yapısına ilişkin olumlu kanıt sağlarken, model uyumunun tek bir indeks üzerinden değerlendirilmemesi gerektiği dikkate alınmalıdır. Özellikle uyum

indekslerinin farklı örneklem ve veri özelliklerinden etkilenebileceği göz önünde bulundurulduğunda, mevcut sonuçların üç faktörlü yapıyı destekleyen çoklu kanıtlar kapsamında değerlendirilmesi daha uygun olacaktır.

Ölçekte yer alan üç ters puanlanan madde de özgün ölçekte olduğu gibi beklenen faktörler altında yüklenmiştir. Ters puanlanan maddelerin öz-bildirime dayalı ölçümlerde yöntem kaynaklı varyans oluşturabileceği ve yapay faktörleşmeye neden olabileceği uzun süredir tartışılmaktadır (Marsh 1996, Podsakoff ve ark. 2003, Van Sonderen ve ark. 2013). Bununla birlikte, bu çalışmada ters maddelerin beklenen faktörler altında yüklenmesi ve üç faktörlü yapının herhangi bir madde çıkarılmaksızın korunması, ters maddelere bağlı belirgin bir faktör yapısı bozulmasının gözlenmediğini düşündürmektedir. Ancak yalnızca faktör yüklerine dayanarak ters maddelerin yöntem etkisinin bulunmadığı sonucuna ulaşmak mümkün değildir. Gelecekte doğrulayıcı yöntem faktörü modelleri veya çok özellikli-çok yöntemli (MTMM) yaklaşımlar kullanılarak ters maddelerin olası yöntem etkisinin ayrıca incelenmesi yararlı olacaktır.

Test-tekrar test sonuçları da ölçeğin zamansal kararlılığına ilişkin destekleyici kanıt sağlamıştır. Toplam ölçek için Pearson korelasyon katsayısının .79 ve ICC değerinin .88 olması, 21 günlük süre içerisinde ölçek puanlarının görece istikrarlı olduğunu göstermektedir. Alt boyutlarda elde edilen korelasyon ve ICC değerleri de benzer biçimde kabul edilebilir düzeyde zamansal tutarlılığa işaret etmektedir. Bununla birlikte, test-tekrar test değerlendirmesinin iki zaman noktasıyla sınırlı olması, ölçeğin daha uzun dönemlerdeki kararlılığı hakkında kesin bir değerlendirme yapılmasını sınırlandırmaktadır. Daha uzun izlem aralıklarını ve birden fazla ölçüm noktasını içeren çalışmalar bu konuda ek kanıt sağlayabilir.

Seks pozitiflik; bireyin cinselliğe ilişkin davranışlarını ve tutumlarını, cinsellik hakkında iletişim kurma biçimini ve kişisel inanç, bilgi ve deneyimlerini birlikte ele alan çok boyutlu bir yapıdır. Bu nedenle seks pozitifliğin değerlendirilmesi cinsellik araştırmalarının yanı sıra psikolojik danışmanlık, psikiyatri, sosyal hizmet, halk sağlığı ve cinsel sağlık alanlarındaki araştırma ve değerlendirme süreçlerine katkı sağlayabilir. Türkiye'de cinselliğe ilişkin araştırmaların önemli bir bölümünün risk davranışları, cinsel işlev ve cinsel sağlık gibi alanlara odaklanması, bireylerin cinselliğe ilişkin olumlu tutumlarını, iletişim biçimlerini ve kişisel anlamlandırmalarını birlikte değerlendiren araçlara duyulan gereksinimi ortaya koymaktadır. Türkçe formun üç boyutlu yapısı, bu alanların hem ayrı hem de ilişkili biçimde incelenmesine olanak sağlayabilir.

Ölçeğin uygulama alanları bakımından elde edilen bulgular farklı araştırma ve değerlendirme süreçlerine yönelik olanaklar sunmaktadır. Klinik psikoloji ve psikiyatri alanında ölçek, cinsellikle ilişkili güçlüklerle başvuran bireylerde cinselliğe ilişkin tutum ve iletişim alanlarının değerlendirilmesine destek sağlayabilir. Psikolojik danışmanlık ve çift çalışmalarında özellikle Cinsellik Hakkında Konuşma ve İletişim boyutu, bireylerin cinsel konuları ifade etme ve ilişkisel bağlamda müzakere etme süreçlerinin değerlendirilmesine katkı sağlayabilir. Cinsel sağlık araştırmalarında ölçek, psikoeğitim veya cinsel sağlık programlarının öncesinde ve sonrasında seks pozitiflik düzeyindeki değişimin incelenmesinde kullanılabilir. Sosyal hizmet alanında ise ölçek, cinselliğe ilişkin tutumların bireysel, ilişkisel ve sosyal bağlamlarla birlikte ele alındığı araştırmalarda kullanılabilecek bir değerlendirme aracı olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte, ölçüt bağıntılı geçerlik ve ölçme değişmezliği bu çalışma kapsamında incelenmediğinden, ölçeğin klinik tanı veya tek başına klinik karar verme aracı olarak kullanılması için mevcut bulgular yeterli değildir.

Ölçek adında "Seks Pozitiflik" ifadesinin korunması da kültürel uyarlama açısından dikkate alınması gereken bir konudur. Türkçede "seks" sözcüğü gündelik kullanımda çoğunlukla cinsel davranış veya cinsel ilişkiyi çağrıştırırken, ölçekte ele alınan yapı bundan daha geniş bir kapsam taşımaktadır. Ölçek; cinsel özerklik, cinsel çeşitliliğe yönelik tutumlar, cinsellik hakkında iletişim ve kişisel inançlar, bilgi ve deneyimler gibi farklı alanları kapsamaktadır. Bu nedenle maddelerde "cinsellik" ifadesinin kullanılması kavramsal kapsamın korunmasına katkı sağlarken, ölçek adının özgün biçimiyle korunması ölçme aracının özgün yapıyla karşılaştırılabilirliğini sürdürmektedir. Bununla birlikte, "seks" sözcüğünün Türkçe bağlamdaki çağrışımlarının katılımcıların ölçeğin adını ve ölçtüğü yapıyı algılayışını etkileme olasılığı göz ardı edilmemelidir. Gelecekte yürütülecek nitel çalışmalar, Türkiye bağlamında "seks pozitiflik" ve "cinsellik" kavramlarının nasıl anlamlandırıldığını inceleyerek bu terminolojik tercihin kültürel etkilerine ilişkin daha ayrıntılı kanıt sağlayabilir.

Çalışmanın bulguları değerlendirilirken bazı sınırlılıkların dikkate alınması gerekmektedir. İlk olarak, araştırmada olasılıksız örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu durum örneklemin evreni temsil etme gücünü sınırlandırabileceğinden, elde edilen bulguların Türkiye'deki tüm yetişkin nüfusa genellenmesinde dikkatli olunmalıdır. AFA ve DFA'nın farklı örneklemler üzerinde gerçekleştirilmiş olması yapı doğrulamasını desteklemekle birlikte, her iki örneklemin benzer sosyodemografik özelliklere sahip olması bulguların farklı popülasyonlara genellenebilirliğini sınırlayabilir. Ayrıca örneklemin büyük bölümünün lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip olması, daha düşük eğitim düzeyindeki bireylerin yeterince temsil edilmemesine neden olmuş olabilir. Eğitim düzeyinin cinselliğe ilişkin bilgi, tutum ve ifade biçimlerini etkileyebileceği göz önünde bulundurulduğunda, gelecekte farklı eğitim ve sosyodemografik özelliklere sahip örneklemler üzerinde yürütülecek çalışmalar ölçeğin dış geçerliğine ilişkin daha güçlü kanıtlar sağlayabilir.

Bir diğer sınırlılık, cinsellik gibi kültürel açıdan hassas bir yapının öz-bildirime dayalı olarak ve yüz yüze veri toplama yöntemiyle değerlendirilmiş olmasıdır. Cinselliğe ilişkin tutum ve deneyimler sosyal beğenirlik eğilimi, damgalanma kaygısı ve araştırmacının varlığından etkilenebileceğinden, katılımcılar kültürel olarak daha kabul edilebilir görülen yanıtları verme eğiliminde olabilirler (Hewett ve ark. 2008, Kelly ve ark. 2013, King 2022). Gelecekte anonim çevrim içi veri toplama yöntemleri veya sosyal beğenirlik eğilimini doğrudan değerlendiren ölçümler kullanılarak bu olası etkinin daha ayrıntılı incelenmesi yararlı olabilir.

Test–tekrar test güvenirliğinin yalnızca iki zaman noktasında değerlendirilmiş olması da bir diğer sınırlılıktır. Bunun yanı sıra, çalışmada farklı cinsiyet kimlikleri ve cinsel yönelimlerden katılımcılara yer verilmiş olmasına rağmen, bazı alt gruplardaki katılımcı sayısının sınırlı olması nedeniyle gruplar arasında ölçme değişmezliği analizleri gerçekleştirilememiştir. Ölçme değişmezliği, ölçek puanlarının farklı gruplarda aynı yapıyı eşdeğer biçimde ölçüp ölçmediğinin değerlendirilmesi ve grup karşılaştırmalarının geçerliliğinin sağlanması açısından önemli bir psikometrik özelliktir (Putnick ve Bornstein 2016). Uluslararası literatürde de cinsel tutumları değerlendiren ölçme araçlarının farklı gruplarda aynı psikometrik yapıyı gösterip göstermediğinin ayrıca incelendiği görülmektedir. Örneğin, Muñoz-García ve ark. (2023), 2.293 İspanyol yetişkin üzerinde Sexual Opinion Survey'nin farklı cinsel yönelim grupları arasındaki ölçme değişmezliğini incelemiş ve ölçeğin yalnızca zayıf düzeyde değişmezlik gösterdiğini bildirmiştir. Bu nedenle gelecekte daha büyük ve demografik açıdan daha dengeli örneklemler üzerinde cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, yaş, eğitim düzeyi ve medeni durum açısından ölçme değişmezliğinin incelenmesi gerekmektedir.

Çalışmanın bir diğer sınırlılığı, ölçüt bağıntılı geçerlik analizlerinin gerçekleştirilememiş olmasıdır. Türkiye'de seks pozitiflik yapısını doğrudan değerlendiren doğrulanmış bir ölçüm aracının bulunmaması, bu yapıyla doğrudan ilişkili bir Türkçe ölçüt kullanılarak geçerlik kanıtı elde edilmesini sınırlandırmıştır. Gelecekte cinsel tutumlar, cinsel iyi oluş, cinsel özerklik veya ilişkili psikososyal yapıları değerlendiren ölçüm araçlarıyla birlikte yürütülecek çalışmalar, Türkçe formun ölçüt bağıntılı ve yakınsak geçerliğine ilişkin ek kanıtlar sağlayabilir.

Son olarak, bu çalışmada psikometrik değerlendirmeler ağırlıklı olarak Klasik Test Kuramı (Classical Test Theory) kapsamında yürütülmüştür. Her ne kadar bu yaklaşım ölçek uyarlama çalışmalarında yaygın olarak kullanılmakta olsa da gelecekte Madde Tepki Kuramı (Item Response Theory) veya Rasch modeli gibi modern psikometrik yöntemlerle gerçekleştirilecek analizler, ölçeğin madde düzeyindeki performansı ve farklı örneklemlerdeki ölçme özelliklerine ilişkin daha ayrıntılı kanıtlar sağlayabilir (Embretson ve Reise 2000). Farklı örneklemlerde gerçekleştirilecek çapraz doğrulama ve ölçme değişmezliği çalışmaları da Türkçe formun kullanımına ilişkin psikometrik kanıtların kapsamını genişletebilir.

Sonuç

Bu çalışma, Seks Pozitiflik Ölçeği'nin Türkçe formunun yapı geçerliği, iç tutarlılığı ve zamansal kararlılığına ilişkin destekleyici psikometrik kanıtlar sunmuştur. AFA ve DFA sonuçlarında özgün ölçekteki üç faktörlü yapının korunması, yüksek iç tutarlılık katsayıları, yakınsak ve ayrışma geçerliğine ilişkin bulgular ile test–tekrar test sonuçları, Türkçe formun Türkiye'de seks pozitiflik kavramını araştırmaya yönelik çalışmalarda kullanılabileceğine ilişkin olumlu kanıtlar sunmaktadır. WLSMV kestirim yöntemiyle gerçekleştirilen DFA sonuçları, ordinal veri yapısı dikkate alındığında üç faktörlü modelin desteklendiğini göstermiştir. Bununla birlikte, ölçüt bağıntılı geçerlik ve ölçme değişmezliğinin değerlendirilmemiş olması, kolayda örnekleme

kullanılması ve modern psikometrik analizlerin uygulanmamış olması nedeniyle bulguların genellenebilirliği sınırlı tutulmalıdır. Bu çerçevede Türkçe form, farklı araştırma ve değerlendirme çalışmalarında kullanılabilecek bir ölçme aracı olarak değerlendirilebilir; ancak farklı örneklemlerde yürütülecek doğrulama çalışmaları, ölçme değişmezliği analizleri ve modern psikometrik incelemeler ölçeğin kullanımına ilişkin kanıtları daha da güçlendirecektir.

İleri çalışmaların, Seks Pozitiflik Ölçeği'nin Türkçe formuna ilişkin psikometrik kanıtları farklı örneklemler ve araştırma desenleri üzerinden genişletmesi önem taşımaktadır. Bu kapsamda, öncelikle daha büyük ve sosyodemografik açıdan dengeli örneklemlerde; cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, yaş, eğitim düzeyi ve ilişki durumu gibi değişkenler açısından ölçme değişmezliğinin incelenmesi, ölçek puanlarının farklı gruplar arasında karşılaştırılabilirliğine ilişkin önemli kanıtlar sağlayacaktır. Ayrıca ölçeğin cinsel iyi oluş, cinsel özerklik, cinsel tutumlar ve cinsel iletişim gibi ilişkili yapılarla birlikte ele alınması, ölçüt bağıntılı ve yakınsak geçerliğe ilişkin ek kanıtlar sağlayabilir. Madde Tepki Kuramı veya Rasch modeli gibi modern psikometrik yaklaşımların kullanıldığı çalışmalar, maddelerin farklı özelliklere sahip bireylerde nasıl işlediğinin ve diferansiyel madde işleyişinin (DIF) incelenmesine olanak sağlayabilir. Son olarak, daha uzun izlem sürelerini ve birden fazla ölçüm noktasını içeren araştırmalar ile farklı veri toplama yöntemlerinin karşılaştırıldığı çalışmalar, ölçeğin zamansal kararlılığına ve sosyal beğenirlik gibi olası yanlılık kaynaklarına ilişkin kanıtları güçlendirebilir.

Kaynaklar

Anthoine E, Delmas C, Coutherut J, Moret L (2014) Development and psychometric testing of a scale assessing the sharing of medical information and interprofessional communication: the CSI scale. BMC Health Serv Res, 14:126.

Arcos-Romero AI, Calvillo C, Granados R, Álvarez-Muelas A, Sierra JC (2020) The Spanish version of the Sexual Opinion Survey (Sos-6): evidence of validity of a short version. Int J Psychol Res (Medellin), 13:40–49.

Artan İ, Ceylan Ş, Kurnaz-Adıbatmaz FB (2020) Ebeveynler için Cinsel İletişim Ölçeği: güvenirlik ve geçerlik çalışması. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 7:136-158.

Aygın D, Eti Aslan F (2005) Kadın Cinsel İşlev Ölçeğinin Türkçeye uyarlaması. Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences, 25:393-399.

Beaton DE, Bombardier C, Guillemin F, Ferraz MB (2000) Guidelines for the process of cross-cultural adaptation of self-report measures. Spine (Phila Pa 1976), 25:3186-3191.

Belous CK, Schulz EE (2024) The Sex Positivity Scale: A new way to measure sex positivity as a trait. Sex Relation Ther, 39:944-962.

Beyazgül B, Koruk F, Koruk I (2024) Development of a scale for attitude toward sexually transmitted infections based on the Health Belief Model. Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol, 298:42-48.

Bozdemir N, Özcan S (2011) Cinselliğe ve cinsel sağlığa genel bakış. Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 5:37-46.

Cirban Ekrem E, Kurt A (2023) Developing the sexual and reproductive health knowledge scale in emergencies. Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol, 289:177-182.

Civil B, Yıldız H (2010) Erkek öğrencilerin cinsel deneyimleri ve toplumdaki cinsel tabulara yönelik görüşleri. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 3:58-64.

Clark LA, Watson D (1995) Constructing validity: basic issues in objective scale development. Psychol Assess, 7:309–319.

Çay M, Kalaycı Kırlıoğlu Hİ (2021) Cinsel Sağlık Ölçeği'nin sosyal hizmet öğrencileri örnekleminde psikometrik özelliklerinin incelenmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi, 18:1-14.

Çelik E (2013a) Cinsel Öz-Bilinç Ölçeğinin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirliği. International Periodical for the Languages Literature and History of Turkish or Turkic, 8:1703-1713.

Çelik E (2013b) Cinsel Öz-Yeterlik Ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Journal of European Education, 3:1-10.

Dodd S (2020) Sex-Positive Social Work. New York, Columbia University Press.

Ebeoğlu M, Karacan E (2017) Aile İçinde Ağırlıklı Olarak Konuşulan Cinsel Konular Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. Nesne Psikoloji Dergisi, 5:33-53.

Embretson SE, Reise SP (2000) Item Response Theory For Psychologists. Mahwah, NJ, Lawrence Erlbaum.

Esen E, Siyez DM (2017) Cinsel sağlık eğitimi programının 9. sınıf öğrencilerinin cinsel sağlık bilgi düzeyleri ve tutumlarına etkisi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32:560-580.

Evcili F, Gölbaşı Z (2017) Cinsel Sağlık Bilgi Testi: geliştirme, geçerlik ve güvenirlik çalışması. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1:29-33.

Fornell C, Larcker DF (1981) Structural equation models with unobservable variables and measurement error: Algebra and statistics. J Mark Res, 18:382–388.

Gölbaşı Z, Evcili F, Eroglu K, Bircan H (2016) Sexual Myths Scale (SMS): development, validity and reliability in Turkey. Sex Disabil, 34:75-87.

Hair JF, Black WC, Babin BJ, Anderson RE (2010) Multivariate Data Analysis, 7th ed. Upper Saddle River, NJ, Prentice Hall.

Hayes AF, Coutts JJ (2020) Use Omega rather than Cronbach's Alpha for estimating reliability. But… Commun Methods Meas, 14:1–24.

Heinemann J, Atallah S, Rosenbaum T (2016) The impact of culture and ethnicity on sexuality and sexual function. Curr Sex Health Rep, 8:144-150.

Henseler J, Ringle CM, Sarstedt M (2015) A new criterion for assessing discriminant validity in variance-based structural equation modeling. J Acad Mark Sci, 43:115–135.

Hewett PC, Mensch BS, Carlos MS, Ribeiro de A, Jones HE, Lippman SA et al. (2008) Using sexually transmitted infection biomarkers to validate reporting of sexual behavior within a randomized, experimental evaluation of ınterviewing methods. Am J Epidemiol, 168:202–211.

Huang CC, Wang YM, Wu TW, Wang PA (2013) An empirical analysis of the antecedents and performance consequences of using the Moodle platform. International Journal of Information and Education Technology, 3:212–217.

Kağıtçıbaşı Ç (2010) Günümüzde İnsan ve İnsanlar: Sosyal Psikolojiye Giriş, 12. Baskı. İstanbul, Evrim Yayınevi.

Kahraman S, Kaya ME, Erez İ (2021) Yetişkinlerde mükemmeliyetçilik ve cinsel mitler arasındaki ilişkinin incelenmesi. Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, 3:175-182.

Karaçam Yılmaz ZD, Keser Özcan N (2024) The Turkish version of the Sexual Interest and Desire Inventory-Female (SIDI-F): examination of the validity, reliability and factorial structure. J Sex Marital Ther, 50:960-968.

Karatana Ö, Ergün A, Beyhan A (2021) Adaptation of the decisional balance scale for sexual abstinence and the self-efficacy scale for sexual abstinence to Turkish: a validity and reliability study. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi, 9:27-40.

Kelly CA, Soler-Hampejsek E, Mensch BS, Hewett PC (2013) Social desirability bias in sexual behavior reporting: Evidence from an interview mode experiment in rural Malawi. Int Perspect Sex Reprod Health, 39:14–21.

King BM (2022) The influence of social desirability on sexual behavior surveys: a review. Arch Sex Behav, 51:1495–1501.

Koca Özdemir BN, Buran A (2023) Yetişkin bireylerin cinsel mitlere inanma düzeyleri, cinsel tutumları ve benlik saygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. International Journal of Social and Humanities Sciences Research, 10:1282–1291.

Macleod A, McCabe MP (2020) Defining sexuality in later life: a systematic review. Australas J Ageing, 39:6-15.

Marsh H (1996) Positive and negative global self-esteem: a substantively meaningful distinction or artifactors? J Pers Soc Psychol, 70:810–819.

McCarthy B (2015) Sex Made Simple: Clinical Strategies For Sexual Issues in Therapy. Eau Claire, WI, PESI Publishing.

Muñoz-García LE, Gómez-Berrocal C, Guillén-Riquelme A, Sierra JC (2023) Measurement invariance across sexual orientation for measures of sexual attitudes. Int J Environ Res Public Health, 20:1820.

Nagoski E (2019) The Come as You Are Workbook: A Practical Guide to the Science of Sex. New York, NY, Simon & Schuster.

Nunnally JC, Bernstein IH (1994) Psychometric Theory, 3rd ed. New York, NY, McGraw-Hill.

Öksüz E, Malhan S (2005) Kadın Cinsel Fonksiyon İndeksi Türkçe uyarlamasının geçerlilik ve güvenilirlik analizi. Sendrom, (7):54-59.

Podsakoff PM, MacKenzie SB, Lee JY, Podsakoff NP (2003) Common method biases in behavioral research: A critical review of the literature and recommended remedies. J Appl Psychol, 88:879–903.

Popovic M (2006) Psychosexual diversity as the best representation of human normality across cultures. Sex Relation Ther, 21:171-186.

Putnick DL, Bornstein MH (2016) Measurement invariance conventions and reporting: the state of the art and future directions for psychological research. Dev Rev, 41:71–90.

Tabachnick BG, Fidell LS (2007) Using Multivariate Statistics, 5th ed. Boston, Allyn and Bacon.

Titov S (2018) Analysis of taboos as a basic principle of religious beliefs in the context of modern religious studies. Skhid, 3:84–87.

Torun F, Torun SD, Özaydın AN (2011) Erkeklerde cinsel mitlere inanma oranları ve mitlere inanmayı etkileyen faktörler. Dusunen Adam, 24:24-31.

Tuğrul C, Öztan N, Kabakçı E (1993) Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeğinin standardizasyon çalışması. Turk Psikiyatri Derg, 4:83-88.

Tuğut N, Gölbaşı Z (2010) Cinsel Yaşam Kalitesi Ölçeği- Kadın Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. Cumhuriyet Tıp Dergisi: 32:172-180.

Turunç T, Deveci S, Güvel S, Peşkircioğlu L (2007) Uluslararası Cinsel İşlev İndeksinin 5 soruluk versiyonunun (IIEF-5) Türkçe geçerlilik çalışmasının değerlendirilmesi. Türk Üroloji Dergisi, 33:45-49.

Üstgörül S (2022) Cinsel Sağlık Okuryazarlık Ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 11:164-176.

Vallejo-Medina P, Marchal-Bertrand L, Gómez-Lugo M, Espada JP, Sierra JC, Soler F et al. (2016) Adaptation and validation of the Brief Sexual Opinion Survey (SOS) in a Colombian sample and factorial equivalence with the Spanish version. PloS One, 11:e0162531.

Van Sonderen E, Sanderman R, Coyne JC (2013) Ineffectiveness of reverse wording of questionnaire items: let's learn from cows in the rain. PLoS One, 8:e68967.

Williams DJ, Prior E, Wegner J (2013) Resolving social problems associated with sexuality: Can a "sex-positive" approach help? Social Work, 58:273-276.

WHO (2006) Sexual and Reproductive Health and Research (SRH) Including the Human Reproduction Special Programme (HRP). https://www.who.int/teams/sexual-and-reproductive-health-and-research-(srh)/overview (Accessed 06.10.2026).

WHO (2010) Developing Sexual Health Programme A Framework For Action. Geneva, World Health Organization.

Yalnız Dilcen H, Bulut E, Demir Bozkurt F, Dolu İ (2023) Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Bilgi Ölçeği Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin incelenmesi: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi, 8:66-75.

Yassa M, Sargın MA, Dereli N, Özdemir YÖ, Akça G, Günay T et al. (2020) Cinsel Deneyim Kalitesi Ölçeğinin Türkçe sürümünün geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 21(Ek sayı1):48-55.

Yılmaz Esencan T, Kızılkaya Beji N (2015) Günümüze değin cinsellik konusunda yapılan çalışmaların irdelenmesi. Androloji Bülteni, 17:301-310.

Zeren F, Gürsoy E (2018) Neden cinsel sağlık eğitimi? Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 8:29-33.

Yazarların Katkıları: Çalışmaya önemli bir bilimsel katkı sağlandığı ve makalenin hazırlanmasında veya gözden geçirilmesinde yardımcı olunduğu tüm yazar(lar) tarafından beyan edilmiştir.
Danışman Değerlendirmesi: Dış bağımsız
Etik Onay: Bu çalışma için Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan 07.05.2025 tarih ve 2025-SBB-0411 nolu karar ile etik onayı alınmıştır. Katılımcılar çalışmaya katılmadan önce aydınlatılmış onam vermişlerdir.
Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması bildirilmemiştir.
Finansal Destek: Bu çalışma için finansal destek alındığı beyan edilmemiştir.

Authors Contributions: The author(s) have declared that they have made a significant scientific contribution to the study and have assisted in the preparation or revision of the manuscript
Peer-review: Externally peer-reviewed.
Ethical Approval: Ethical approval for this study was obtained from the Bartın University Social Sciences and Humanities Ethics Committee pursuant to date 07.05.2025 and number 2025-SBB-0411. Participants provided informed consent prior to participating in the study.
Conflict of Interest: No conflict of interest was declared.
Financial Disclosure: No financial support was declared for this study.

Ek 1. Seks Pozitiflik Ölçeği Türkçe versiyonu

Yönerge

Lütfen tüm soruları mümkün olduğunca dürüst bir şekilde yanıtlayınız. Cinsellik ve seksle ilgili görüşleriniz, düşünceleriniz, inançlarınız ve/veya davranışlarınızı düşünerek cevap veriniz. İlk hissettiğiniz yanıtı seçiniz.

Lütfen öncelikle bu maddeyi yanıtlayınız. "Kendimi seks pozitif bir birey olarak görüyorum."	**Kesinlikle Katılmıyorum** ☐	**Katılmıyorum** ☐	**Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum** ☐	**Katılıyorum** ☐	**Kesinlikle Katılıyorum** ☒

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Bir kişinin kaç cinsel partneri olduğu, onun namuslu biri olup olmadığını göstermez.	1	2	3	4	5
2	Erotik içerikler (video, ses, yazılı, sözlü, performans gibi) kabul edilebilir bir cinsel ifade biçimidir.	1	2	3	4	5
3	Cinsel aktivite, yalnızca ciddi ve romantik bir ilişki içindeki kişilerle sınırlı olmalıdır.	1	2	3	4	5
4	Başkalarını cinsel davranışları ya da arzuları nedeniyle yargılamam.	1	2	3	4	5
5	Başkalarını cinsel yönelimleri nedeniyle yargılamam.	1	2	3	4	5
6	Belirli bir cinsel aktivitenin beni heyecanlandırmaması, o aktivitenin "yanlış" olduğu anlamına gelmez.	1	2	3	4	5
7	Genellikle cinsel olarak ilgi duymadığım cinsiyetten bir kişi bana cinsel yakınlık teklif etse rahatsız olurdum.	1	2	3	4	5
8	Cinsel ilişki deneyimlemenin tek bir "doğru" yolu yoktur.	1	2	3	4	5
9	"Cinsellik" kavramının tanımı, her birey için kişiseldir.	1	2	3	4	5
10	Cinsel sağlık, temel bir insan hakkıdır.	1	2	3	4	5
11	Arkadaşlarımla cinsellik hakkında rahatça konuşabilirim.	1	2	3	4	5
12	Kamuya açık alanlarda cinsellik hakkında rahatça konuşabilirim.	1	2	3	4	5
13	Cinsellikle ile ilgili bir sorum olduğunda birine rahatça sorabilirim.	1	2	3	4	5
14	Ailemle cinsellik hakkında rahatça konuşabilirim.	1	2	3	4	5
15	Kiminle konuşursam konuşayım, cinsellik hakkında konuşmanın tuhaf bir deneyim olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
16	Cinsellikle ilgili konuları doktorumla konuşmaktan utanmam.	1	2	3	4	5
17	Cinsellik, konuşulması tabu olan bir konu değildir.	1	2	3	4	5
18	Özel bir ortamda cinsellik hakkında rahatça konuşabilirim.	1	2	3	4	5
19	Sağlıklı bir cinsel yaşamın herkes için önemli olduğuna inanıyorum.	1	2	3	4	5
20	Cinsellikle ilgili yeni şeyler öğrenmeyi severim.	1	2	3	4	5
21	Cinsellikte hoşlandığım şeyler hakkında yeni şeyler öğrenmeyi severim.	1	2	3	4	5
22	Yasal olduğu sürece, cinsel anlamda yeni şeyler denemeye istekliyim.	1	2	3	4	5
23	Cinselliğin olumlu bir şey olduğuna inanıyorum.	1	2	3	4	5
24	Cinsellik herkes tarafından keyifle yaşanmalıdır.	1	2	3	4	5
25	Partnerimin cinsel aktivitelerle ilgili inançlarını ve düşüncelerini bilmenin önemli olduğuna inanıyorum.	1	2	3	4	5
26	Cinsel aktivite öncesinde her zaman partnerimin rızasının olduğundan emin olurum.	1	2	3	4	5

Puanlama

Ölçek, puanlamaya dâhil edilmeyen bir tarama maddesi ile birlikte toplam 27 maddeden oluşmaktadır. Puanlamaya dâhil edilen 26 madde;

(1) Cinselliğe Yönelik Davranışlar ve Tutumlar,

(2) Cinsellik Hakkında Konuşma ve İletişim ve

(3) Kişisel İnançlar, Bilgi ve Deneyimler olmak üzere üç alt boyutta toplanmaktadır.

Alt boyutları içeren maddelerin dağılımı şöyledir.

(1) Cinselliğe Yönelik Davranışlar ve Tutumlar: 1-10. maddeler

(2) Cinsellik Hakkında Konuşma ve İletişim: 11-18. maddeler

(3) Kişisel İnançlar, Bilgi ve Deneyimler: 19-26. maddeler

Ölçek 5'li Likert tipinde puanlanmakta olup (1 = Kesinlikle katılmıyorum, 5 = Kesinlikle katılıyorum),

3., 7. ve 15. maddeler ters puanlanmaktadır.

Alt ölçek puanlarının yanı sıra toplam puan da hesaplanabilmektedir.

Yüksek puanlar bireylerin cinselliğe yönelik daha olumlu tutumlara sahip olduğunu göstermektedir

Ölçekten alınabilecek en düşük puan 26, en yüksek puan 130'dur.